

Ljubljana, 19. 12. 2024

Komisija za nadzor javnih financ
Jernej Vrtovec, predsednik

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ

Na podlagi drugega odstavka 48. člena Poslovnika državnega zbora Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati zahteva sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ z naslednjo točko dnevnega reda:

Slabo črpanje sredstev Evropske unije

Obrazložitev:

Sredstva Evropske unije predstavljajo enega od ključnih stebrov prihodkovne strani državnega proračuna. V veljavnem proračunu za letošnje leto¹, katerega rebalans je bil sprejet novembra 2023, znašajo skupna sredstva iz Evropske unije, ki jih je vlada takrat načrtovala, več kot 1,464 milijarde EUR. Ocena realizacije za leto 2024, kot izhaja iz novembra letos sprejetih dokumentov sprememb proračuna za leto 2025², pa je kar precej nižja in znaša 1,112 milijarde EUR. V enem letu se je pričakovan priliv iz sredstev EU zgolj za letošnje leto zmanjšal kar za dobrih 350 milijonov EUR oziroma skoraj za četrtno. Na medletno znižanje prejetih sredstev iz EU opozarja tudi UMAR³. UMAR opozarja tudi, da je negotovost v Sloveniji med drugim povezana tudi s črpanjem sredstev EU in načrtovanimi reformami, ki so pomembne za črpanje sredstev iz sklada za okrevanje in odpornost.⁴

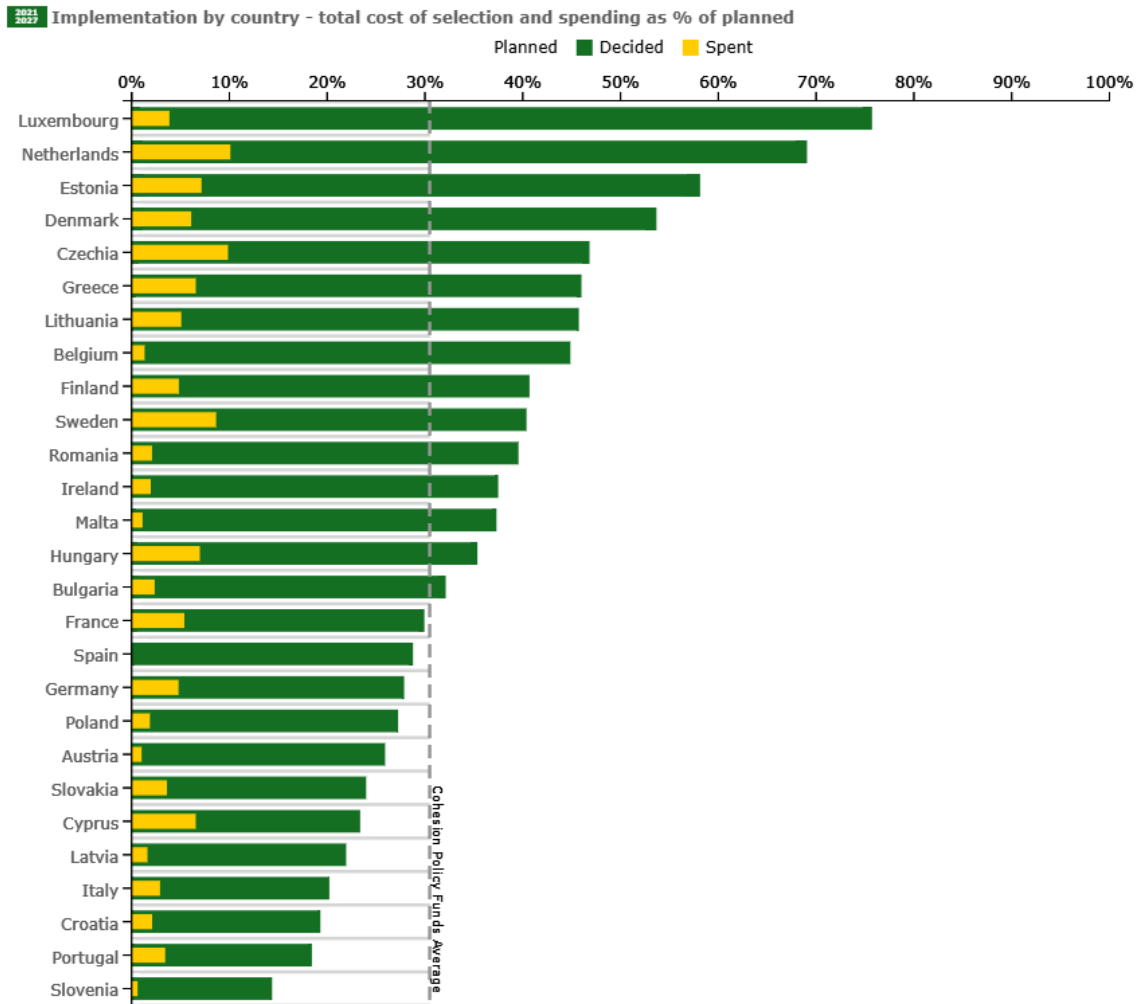
¹ https://www.uradni-list.si/files/RS_-2023-123-03594-OB-P001-0000.PDF

² <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/60c429262afbb9dec57e4acaabdf5ad4d5aaf4b740f5642f4afcf24b8bdaf0e8>

³ https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/eo/2024/7_2024/EO_0724.pdf

⁴ https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2024/JN2024_final.pdf

Da gre pri črpanju sredstev EU v Sloveniji nekaj hudo narobe, kažejo zadnji podatki Evropske komisije glede črpanja sredstev kohezijske politike 2021-2027, kjer je Slovenija v primerjavi z drugimi državami EU povsem na dnu lestvice. Slovenija je na zadnjem mestu po tem, koliko sredstev je že dodeljeno posameznim projektom (14,4 %) ter na predzadnjem mestu po tem, koliko sredstev je že bilo porabljenih (0,7 %).

Period Covered: up to 31/10/2024

Refresh Date: 12/12/2024
Vir: Evropska komisija⁵

⁵ https://cohesiondata.ec.europa.eu/cohesion_overview/21-27#

Podrobni podatki glede (ne)uspešnosti koriščenja sredstev evropske kohezijske politike 2021–2027 glede na posamezna ministrstva so razvidni v spodnji tabeli:

TABELA 4: STANJE KORIŠČENJA EKP SREDSTEV (EU DEL) PO POSREDNIŠKIH TELESIH V PROGRAMSKEM OBDOBJU 2021–2027

PT	Okvirne pravice porabe PEKP 21-27 na podlagi Izvedbenega načrta	Odlčitve o podpori (EU del) 31.10.2024	% glede na pravice porabe	Potrjene operacije (EU del) 31.10.2024	% glede na pravice porabe	Izplačila iz DP (EU del) 31.10.2024	% glede na pravice porabe	Certificirani izdatki 31.10.2024	% glede na pravice porabe
	A	B	C=B/A	D	E=D/A	F	G=F/A	H	I=H/A
MKRR - DRR	89.984.734	88.284.734	98%	19.836.454	22%	1.942.431	2%	0	0%
MJU	11.804.310	8.615.920	73%	8.615.920	73%	160.329	1%	0	0%
MDDSZ	298.902.080	217.890.349	73%	173.725.111	58%	4.906.941	2%	0	0%
MK	53.741.215	20.462.169	38%	3.657.518	7%	525.200	1%	0	0%
MDP	67.697.502	21.130.635	31%	18.977.650	28%	168.730	1%	0	0%
MGTŠ	561.262.878	122.966.761	22%	37.517.897	7%	1.984.385	1%	0	0%
MNVP*	462.724.716	101.254.435	22%	100.489.203	22%	21.662.687	5%	0	0%
MVI	209.642.382	43.665.235	21%	43.536.168	21%	4.341.014	2%	0	0%
MP	18.962.466	2.909.342	15%	1.055.372	6%	2.303	0%	0	0%
MVZI	320.822.601	45.557.339	14%	36.277.354	11%	8.687.997	3%	0	0%
MSP	34.280.513	3.769.962	11%	3.769.962	11%	0	0%	0	0%
MZI	390.028.481	35.261.912	9%	12.448.880	3%	8.943.348	2%	0	0%
MOPE	471.411.023	18.397.655	4%	3.762.185	1%	0	0%	0	0%
MZ	115.418.361	1.471.599	1%	494.554	1%	54.655	1%	0	0%
Skupaj	3.106.683.263	731.638.047	24%	464.164.227	15%	53.380.021	2%	0	0%

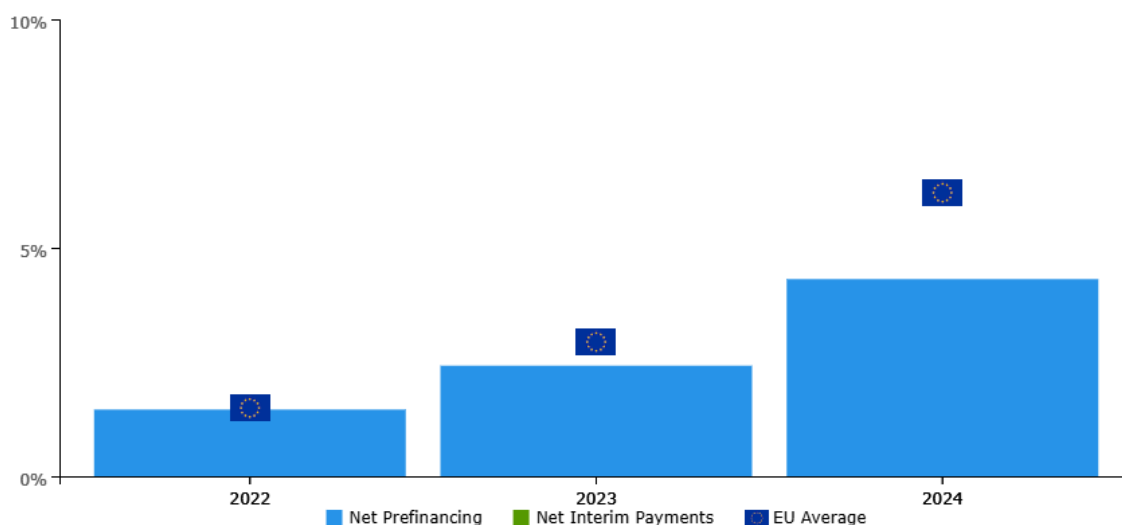
Vir podatkov: IS eMA, MF-ERAC

*Vključuje podatke MORS (Uprava za zaščito in reševanje) na RS02.4

Vir: Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj⁶

Tudi primerjava na področju evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESIF) kaže, da je Slovenija v letošnjem letu že zelo zaostala za deležem izplačil Evropske unije⁷:

2021-2027 ESIF 2021-2027: Total EU payments all ESI Funds – time series cumulated to the end of each year (daily update): Slovenia

Refresh Date: 12/12/2024

Vir: Evropska komisija

⁶ Enajsto poročilo o napredku pri koriščenju sredstev evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020 in 2021–2027; od 1. 10. 2024 do 31. 10. 2024, dostopno na: [http://vrs-3.vlada.si/MANDAT22/vladnagradaiva.nsf/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/93437ae4b75d6619c1258bdd002418b1/\\$FILE/VG1_oktober.pdf](http://vrs-3.vlada.si/MANDAT22/vladnagradaiva.nsf/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/93437ae4b75d6619c1258bdd002418b1/$FILE/VG1_oktober.pdf)

⁷ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/SI/21-27>

Slovenija:

2024		
Total EU Allocation	€3 242 067 453	(100%)
Net Prefinancing	€139 871 467	(4.3%)
Total EU Payments	€139 871 467	(4.3%)

Evropska unija:

Total ESIF EU Allocation	€377 711 462 221	(100%)
Total ESIF EU Payments	€23 434 008 204	(6.2%)

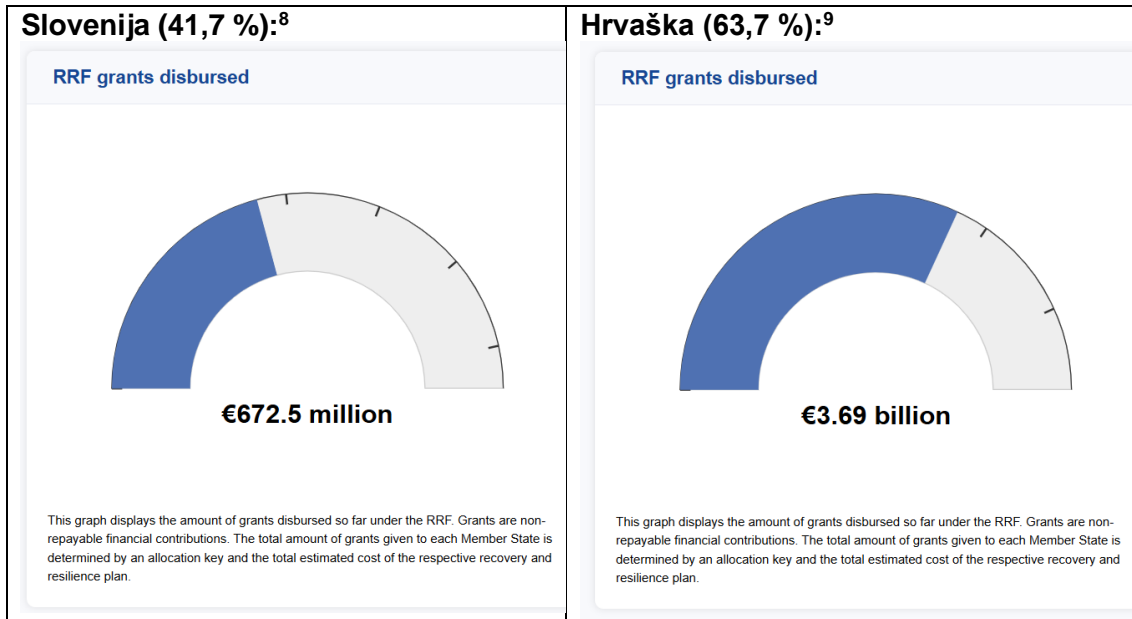
Prepričani smo, da izgovor za slabo črpanje EU sredstev ne morejo biti poplave. Če bi se vlada resno ukvarjala s posledicami poplav, bi bila morda zgrajena vsaj že kakšna hiša za v poplavah prizadete. Od uničujočih poplav je namreč minilo že skoraj leto in pol. Nekateri so uspeli brez države in z donatorskimi sredstvi že priti do novega doma. Država pa lahko z vsem svojim aparatom in proračunskimi sredstvi prizadetim zaenkrat ponuja zgolj obljube.

Generalna sekretarka Državnega sveta ter nekdanja državna sekretarka v takratni Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko v času prejšnje vlade dr. Monika Kirbiš Rojs je na 35. nujni seji KNJF dne 4. 12. 2024 glede zagotavljanja proračunskih sredstev za neodvisne ustavne organe izpostavila tudi problematiko nezadostnega črpanja sredstev EU: *»Kar se tiče Onkološkega inštituta, čista manipulacija s čustvi ljudi. Glejte, vi ste imeli v vseh evropskih programih do leta 2029 kolikor hočeš evropskih sredstev. Meni je zelo žal, da jih ne znate pokoristiti. Meni je zelo žal, da ste prepočasni pri postopkih. Da mi do leta 2026 v državi, v Sloveniji, nismo sposobni enega postopka, enega večjega projekta normalno pripeljati do konca. In da se ta denar se že odkar ste prišli, že dve leti, prerazporeja na neke mehke vsebine, ki jih je možno hitreje počrpati. Infrastrukturnih projektov v tej državi ne znamo izvajati in zaradi tega je treba denar pobirati neodvisnim inštitucijam, ki so vam trn v peti. Dajmo si naliti čistega vina! Povejte, kaj ste sposobni vi narediti in kaj niste, enkrat vsem. Pač, evropskega denarja niste sposobni črpati. Pri načrtu za okrevanje in odpornost ste na dveh tretjinah, medtem ko so Hrvati na, ne vem, vi ste na eni tretjini, Hrvati so na dveh tretjinah. Pojdite si pogledati kohezijo, 2021-2027 nula imate počrpano vse kar imate, imate predplačila in zaradi tega, ne se sprenevedati, dajmo reči še enkrat bobu bob.«*

Zapleta se torej tudi pri izplačilih iz evropskega mehanizma za okrevanje in odpornost po pandemiji covid-19 (RRF). Po besedah ministra za finance z dne 10. 12. 2024 bo Slovenija pri novem zahtevku za izplačilo zamujala ter zelo verjetno četrti slovenski zahtevek za izplačilo iz tega mehanizma podala šele nekje pred poletjem ali pa celo po poletju leta 2025. Razlog je seveda zamujanje z določenimi reformami. Minister za finance je izpostavil odlašanje s pokojninsko reformo, priznal pa je tudi težave na področju naložb ter pri tem izpostavil naložbe v zdravstvene projekte ter projekte, vezane na zeleni prehod, energetska učinkovitost in prenovo stavb.

Kot že omenjeno, se je v javnosti pojavilo tudi več pomislekov o uspešnosti vlade pri doseganju deleža že izplačanih nepovratnih sredstev iz RRF, pri čemer je bila izpostavljena predvsem primerjava s sosednjo Hrvaško.

Črpanje nepovratnih sredstev iz evropskega mehanizma za okrevanje in odpornost:

Vir: Evropska komisija

Podatki o uspešnosti vlade pri črpanju sredstev EU se skladajo z nedavno objavljeno lestvico svetovne konkurenčnosti v poročilu švicarskega inštituta za razvoj menedžmenta (IMD) za leto 2024. Izgubili smo štiri mesta in padli na 46. mesto med 67 državami. Med najbolj poraznimi kriteriji je vladna učinkovitost. Slovenija je najslabše ocenjena, ko gre za stabilno in predvidljivo politiko, učinkovit pravni red, usposobljeno vlado in konkurenčno davčno ureditev.¹⁰

Vlada trdi, da dela dobro. Mnogi o tem dvomimo, kar med drugim utemeljujejo tudi podatki o stanju črpanja sredstev EU, ki od odgovornih terjajo pojasnila. Ker gre za vprašanja, od katerih je močno odvisno stanje slovenskih javnih blagajn, obstaja javni interes, da pristojni z odgovori seznanijo Komisijo za nadzor javnih financ ter vso zainteresirano javnost.

Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje sklepe:

- 1. Komisija za nadzor javnih financ poziva Vlado, da ji v roku 15 dni posreduje analizo vseh vzrokov za zaostanek Slovenije pri črpanju sredstev iz Evropske unije ter načrt za zmanjšanje tega zaostanka.**
- 2. Komisija za nadzor javnih financ poziva Vlado, da nemudoma okrepi aktivnosti za zmanjšanje zaostanka pri črpanju sredstev iz Evropske unije.**
- 3. Komisija za nadzor javnih financ poziva Vlado, da pospeši izvedbo reform, ki so nujne za doseganje zastavljenih mejnikov in ciljev ter pogoj za izplačila iz Mehanizma za okrevanje in odpornost.**

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/country_overview.html?lang=en

⁹ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/country_overview.html?lang=en

¹⁰ <https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/spet-padec-slovenije-na-lestvici-svetovne-konkurenčnosti>

Predlagatelji nujne seje Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da se na nujno sejo povabi:

- Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, dr. Aleksander Jevšek, minister;
- Ministrstvo za finance, Klemen Boštjančič, minister;
- dr. Monika Kirbiš Rojs, nekdanja državna sekretarka v Službi Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

V imenu predlagatelja bo zahtevo za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ predstavil poslanec Jernej Vrtovec.

Janez Cigler Kraj
vodja poslanske skupine